

Na temelju članka 27. stavak 11. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02), i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 38/02), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, na 20 sjednici održanoj 24. srpnja 2003.godine, donijelo je

ODLUKU

KOJOM SE UTVRĐUJU MJERE ZA SPRJEČAVANJE, KONTROLU I ISKORJENJIVANJE TRANSMISIVNIH SPONGIFORMNIH ENCEFALOPATIJA

POGLAVLJE I - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet odluke

1. Ovom odlukom se utvrđuju mjere za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija - engl. Transmissible Spongiform Encephalopathies (u daljnjem tekstu: TSE) kod životinja. Odluka se primjenjuje na proizvodnju i stavljanje u promet živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla.
2. Ova odluka se ne primjenjuje na:
 - a) kozmetičke i ljekovite proizvode ili medicinska sredstva, kao ni na njihove sirovine ili nusproizvode;
 - b) proizvode koji nisu namijenjeni uporabi u ljudskoj hrani, stočnoj hrani ili gnojivima, niti kao sirovine niti kao nusproizvodi;
 - c) proizvode životinjskog podrijetla koji su namijenjeni izlozbanama, podučavanju, znanstvenom istraživanju, posebnim proučavanjima ili analizama, pod uvjetom da takvi proizvodi konačno ne budu iskorišteni kao hrana za ljude ili životinje, osim za one koje se drže zbog istraživanja u okviru dotičnog projekta;
 - d) žive životinje koje se koriste ili su namijenjene korištenju u istraživanjima.

Članak 2.

Odvajanje živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla

Da bi se izbjegla unakrsna kontaminacija ili zamjena između živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla spomenutih u članku 1. ove odluke obvezno ih je držati odvojeno, osim u slučaju kada su takve žive životinje ili proizvodi životinjskog podrijetla proizvedeni pod najmanje jednakim uvjetima zdravstvene zaštite vezanim za TSE-e.

Članak 3.

Termini

1. Termini upotrijebljeni u ovoj Odluci imaju slijedeća značenja:
 - a) **TSE-e** - sve transmisivne spongiformne encefalopatije osim onih koje se pojavljuju kod ljudi; Scrapie, Transmisivna encefalopatija nerčeva - engl. Transmissible Mink Encephalopathy (u daljnjem tekstu: TME), Hronična bolest slabljenja jelena - engl. Chronic Wasting Disease (u daljnjem tekstu: CWD), Goveda spongiformna encefalopatija - engl. Bovine Spongiform Encephalopathy (u daljnjem tekstu: BSE), Mačija spongiformna encefalopatija - engl. Feline Spongiform Encephalopathy (u daljnjem tekstu: FSE);

- b) **stavljanje u promet** - bilo koja aktivnost kojoj je svrha prodati žive životinje ili proizvode životinjskog podrijetla pokrivene ovom Odlukom trećoj strani, ili bilo koji drugi oblik opskrbe, uz plaćanje ili besplatno, takve treće strane ili skladištenje s namjerom da se opskrbi takva treća strana;
- c) **proizvodi životinjskog podrijetla** - svi proizvodi dobiveni od stoke, divljači i životinja koje slobodno žive u vodama, inkubirana jaja, kao i životinjsko sjeme, jajne stanice i embrioni i svi proizvodi koji bilo kojim dijelom ili u cjelini potječu od žive ili mrtve životinje uključujući posmrtno ostatke životinje i med;
- d) **sirovine** - materijali ili bilo koji drugi proizvodi životinjskog podrijetla iz kojih ili uz pomoć kojih se proizvode proizvodi spomenuti u članku 1. stavak 2. toč. a) i b);
- e) **nadležni organi** - Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured) nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta (u daljnjem tekstu: NVV) koji su dužni da osiguraju udovoljavanje zahtjevima ove odluke;

Utorak, 21. listopada 2003. S L U Ź B E N I G L A S N I K B i H Broj 31 - Stranica 675

- f) **kategorija** - jedna od klasifikacijskih kategorija spomenutih u: Poglavlju C, Dodatka II;
- g) **specifični rizični materijal** - tkiva specificirana u Dodatku IV; ukoliko nije drugačije određeno, a ne uključuje proizvode koji sadrže takva tkiva ili su iz njih dobiveni;
- h) **životinje na koje se sumnja da su zaražene TSE-om** - žive, zaklane ili uginule životinje, koje pokazuju ili su pokazivale neurološke poremećaje ili poremećaje u ponašanju ili progresivno pogoršanje općeg stanja povezanog s oštećenjem središnjeg živčanog sustava, te za koje podaci prikupljeni na temelju kliničkog pregleda, reagiranja na liječenje, post mortem pregleda ili ante ili post-mortem laboratorijske pretrage, ne dozvoljavaju postavljanje alternativne dijagnoze. Na BSE sumnjat će se kod životinja koje su dale pozitivan rezultat na brzom pretrazi, specifičnoj za BSE;
- i) **objekt** - označava svaki objekt, zgradu ili mjesto, a u slučaju otvorenog prostora, bilo koje mjesto na kom se drže životinje ili se na neki drugi način njima postupa;
- j) **uzorkovanje** - uzimanje uzoraka od životinja ili iz njihovog okruženja ili od proizvoda životinjskog podrijetla, koji osiguravaju statistički korektno predstavljanje, a u svrhu utvrđivanja dijagnoze bolesti, epidemioloških veza, nadgledanja zdravlja, ili zbog praćenja odsutnosti mikrobioloških uzročnika ili materijala u proizvodima životinjskog podrijetla;
- k) **gnojiva** - bilo koja tvar koja sadrži proizvode životinjskog podrijetla i koji se koriste na zemlji za pospešivanje rasta vegetacije; to može uključivati i probavne ostatke od proizvodnje bio-plina ili kompostiranja;
- l) **brze pretrage** - metode analize spomenute u Dodatku VII, Poglavlje C, točka 4., rezultati kojih su poznati unutar vremena od 24 sata;
- m) **potvrdne pretrage** - metode analize spomenute u Dodatku VII, Poglavlje C, točka 3.
- n) **tranzit** - svaki prijenos pošiljaka, životinja, prehrambenih proizvoda, sirovina, proizvoda, lijekova i medicinskih pomagala, stočne hrane i otpadaka preko graničnih prijelaza Bosne i Hercegovine u/iz druge države;
- o) **trgovina prehrambenim proizvodima** - trgovina među registriranim objektima, uključujući i skladištenje i transport, trgovinu u svezi s uvozom i izvozom, skladištenje prehrambenih proizvoda na veliko, trgovinu svježim mesom, ribama i drugim vodenim organizmima, kao i neposrednu prodaju konačnom potrošaču, izravno iz registriranog objekta;
- p) **službeni veterinar** - veterinarski inspektor, djelatnik NVV.

2. Specifične definicije koje su utvrđene u Dodatku I, također su ovdje primjenjive.

Članak 4.

Zaštitne mjere - biosigurnost

Zaštitne mjere propisuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara) na prijedlog Ureda.

POGLAVLJE II - SPRJEČAVANJE POJAVE TSE

Članak 5.

Sustav praćenja

1. NVV provode godišnji program praćenja (monitoringa) BSE i Scrapie sukladno Dodatku III, Poglavlje A. Taj program uključuje postupak skrininga uz uporabu brzih pretraga. Brze pretrage u tu svrhu su popisane u Dodatku VII, Poglavlje C, točka 4.
2. NVV su dužne izvješćivati Ured o rezultatima monitoringa na TSE.
3. Sve službene istrage i laboratorijska ispitivanja se evidentiraju sukladno Dodatku III, Poglavlje B.
4. NVV su dužne podnositi mjesečno izvješće Uredu, a Ured podnosi godišnje izvješće Vijeću ministara kojim su obuhvaćeni podaci spomenuti u Dodatku III, Poglavlje B, Dio I. Izvješće za svaku kalendarsku godinu bit će podnijeto najkasnije do 31. ožujka slijedeće godine.

Članak 6.

Zabrane koje se odnose na hranidbu životinja

1. Zabranjena je hranidba preživača proteinima dobivenim od sisavaca.
2. Detaljna pravila po pitanju uvoza u Bosnu i Hercegovinu hrane koja je namijenjena stoci i koja sadrži proteine dobivene od sisavaca, te hrane namijenjene sisavcima, osim one za pse i mačke, koja sadrži prerađene proteine dobivene od sisavaca iz zemalja u kategoriji 2, 3, 4 i 5 propisuju se na temelju članka 21. točka 1. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini.

Članak 7.

Specifični rizični materijal

1. Specifični rizični materijal se uklanja i uništava sukladno toč. 2, 3 i 4 Dodatka IV. Takav specifični rizični materijal ili materijal iz njega prerađen može biti stavljen na tržište ili, ako je potrebno, i izvezen isključivo u svrhu konačnog uništenja u skladu s toč. 3. i 4. ili, ako je takav slučaj, s točkom 6 b) Dodatka IV. Uvoz i tranzit specifičnog rizičnog materijala u i preko teritorija Bosne i Hercegovine propisuje se sukladno člankom 21. točka 1. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini.
2. Na govedima, ovcima i kozama čije meso je namijenjeno ljudskoj ishrani ili životinjskoj prehrani nakon omamljivanja neće se vršiti laceracija tkiva središnjeg živčanog sustava uporabom produženog instrumenta u obliku štapa koji se uvodi u kranijalnu šupljinu.
3. Podaci koji se odnose na dob u Dodatku IV redovito će se prilagođivati. Takve prilagodbe temelje se na posljednjim dokazanim znanstvenim otkrićima o statističkoj vjerojatnosti pojavljivanja TSE-e u relevantnim dobnim skupinama govede, ovčje i kozje populacije u Bosni i Hercegovini.

Članak 8.

Proizvodi životinjskog podrijetla koji su dobiveni od ili koji sadrže materijal od preživača

1. Proizvode životinjskog podrijetla navedene u popisu u Dodatku V zabranjeno je proizvoditi od materijala preživača iz zemalja ili njihovih regija koje su razvrstane u kategoriju 5.
2. Kostii glave i hrptenjače goveda, ovaca i koza iz zemalja ili njihovih regija koje su razvrstane u kategorije 2, 3, 4 ili 5, zabranjeno je koristiti u proizvodnji strojno dobivenog iskoštenog mesa.

Broj 31 - Stranica 676 S L U Ź B E N I G L A S N I K B i H Utorak, 21. listopada 2003.

Članak 9.

Obrazovni programi

1. Ured i NVV su dužni osigurati da se njihovi djelatnici, djelatnici dijagnostičkih laboratorija i veterinarskog fakulteta, ovlašteni veterinari, veterinarski praktičari, osoblje klaonice, te uzgajivači životinja, njihovi čuvari i osoblje koje radi sa životinjama obuče o kliničkim znakovima, epidemiologiji, a u slučaju osoblja odgovornog za preglede, o tumačenju (interpretiranju) laboratorijskih nalaza koji se odnose na TSE-e.
2. Ured i NVV su dužni za učinkovitu provedbu obrazovnog programa iz točke 1. ovog članka osigurati potrebna financijska sredstva.

POGLAVLJE III - KONTROLA I ISKORJENJIVANJE TSE-a

Članak 10.

Prijavljivanje

1. NVV su dužne odmah Uredu dostaviti informacije za svaku životinju za koju se sumnja da je zaražena TSE-om.
2. NVV su dužne redovito izvješćivati jedna drugu i Ured o prijavljenim slučajevima TSE-e. Ured je dužan bez odlaganja poduzeti mjere utvrđene u članku 11. ove odluke.

Članak 11.

Mjere u odnosu na sumnjive životinje

1. Bilo koja životinja za koju se sumnja da je zaražena TSE-om stavlja se pod režim službenog ograničenja kretanja od strane službenog veterinaru sve dok rezultati izvršenog kliničkog i epidemiološkog ispitivanja ne budu poznati ili dok životinja ne bude eutanazirana zbog laboratorijskih pretraga pod službenom kontrolom. Ako se pojavi sumnja na BSE kod goveda u objektu (na farmi) na teritoriju Bosne i Hercegovine, sva ostala goveda u tom objektu se stavljaju pod režim službenog ograničenja kretanja dok rezultati pretrage ne budu poznati. Ako se pojavi sumnja na TSE kod ovce ili koze u objektu (na farmi) na teritoriju Bosne i Hercegovine temeljem objektivnog dokaza kao što su to rezultati pretraga kojima se praktično može razlikovati razne TSE-e, sve ostale ovce i koze iz tog objekta stavljaju se pod režim službenog ograničenja kretanja sve dok rezultati pretraga ne budu poznati. Ukoliko postoje dokazi da objekt u kojem se nalazila životinja kada se posumnjalo na prisutnost TSE, vjerojatno nije objekt u kojem je životinja mogla biti izložena TSE-i, službeni veterinar može odlučiti da se samo životinja za koju se sumnja da je zaražena stavi pod režim službeno ograničenog kretanja. Ako se to smatra potrebnim, službeni veterinar može također odlučiti da se drugi objekti (farme) ili samo objekt u kojem je došlo do izloženosti infekciji, stave pod službenu kontrolu ovisno o dostupnim epidemiološkim podacima.

2. Kada službeni veterinar zaključi da se mogućnost zaraze s TSE ne može isključiti, životinja se, ukoliko je još živa, eutanazira; njezin mozak i sva druga tkiva prema odluci službenog veterinara, se uklanjaju i šalju u službeno ovlašteni laboratorij, nacionalni referentni laboratorij, kako je utvrđeno u članku 14. stavak 1. ove Odluke, ili u referentni laboratorij za TSE koji je na listi Međunarodnog ureda za epizootije u Parizu (OIE), na ispitivanje metodama pretraga utvrđenim u članku 15. ove odluke,

3. Svi dijelovi tijela sumnjive životinje, uključujući i kožu, se zadržavaju pod službenom kontrolom sve dok se ne postavi negativna dijagnoza, ili u oprečnom, uništavaju sukladno odredbama iz Dodatka IV, toč. 3. ili 4.

Članak 12.

Mjere nakon potvrđene prisutnosti TSE

1. Kada je prisutnost TSE službeno potvrđena, u što kraćem roku primijenjuju se slijedeće mjere:

- a) svi dijelovi tijela životinje se potpuno uništavaju sukladno odredbama Dodatka IV, osim materijala zadržanog zbog očevida, sukladno odredbama iz Dodatka III, Poglavlje B, Dio III, točka 2;
- b) provodi se istraga sukladno odredbama Dodatka VI točka 1, da bi identificirale sve ugrožene životinje;
- c) sve životinje i proizvodi životinjskog podrijetla spomenuti u Dodatku VI, točka 2, koje je istraga spomenuta pod točkom b) ovog stavka identificirala kao ugrožene, se eutanaziraju, a proizvodi potpuno uništavaju u skladu s odredbama Dodatka IV, toč. 3. i 4.

2. U očekivanju provedbe mjera spomenutih u stavku 1. toč. b) i c) ovoga članka objekt u kojem se nalazila životinja kada je potvrđena prisutnost TSE, stavlja se pod službenu kontrolu, a svako kretanje životinja osjetljivih na TSE, te proizvoda životinjskog podrijetla dobivenih od tih životinja podliježe dobivanju odobrenja od strane službenog veterinara, s ciljem da se osigura trenutni ulazak u trag i identifikacija dotičnih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla. Ako postoje dokazi da objekt u kojem se zaražena životinja nalazila kada je potvrđena prisutnost TSE, vjerojatno nije objekt u kojem je ta životinja bila izložena TSE infekciji, službeni veterinar može odlučiti da oba objekta ili samo objekt na kojem je došlo do izloženosti infekciji stavi pod službenu kontrolu.

3. NVV su dužne bez odlaganja osigurati isplatu naknade vlasnicima za gubitak životinja koje su eutanazirane ili proizvoda životinjskog podrijetla koji su uništeni sukladno članku 11. stavak 2. i stavkom 1. toč. a) i c) ovog članka.

Članak 13.

Plan za žurne slučajeve

Ured je dužan u suradnji sa NVV izraditi plan za žurne slučajeve o sprječavanju pojave, kontroli i iskorjenjavanju TSE-a.

POGLAVLJE IV - REFERENTNI LABORATORIJ, UZORKOVANJE, I KONTROLE PROVEDBE ODLUKE

Članak 14.

Referentni laboratorij

Ured je dužan odrediti nacionalni referentni laboratorij, čije su funkcije i dužnosti navedene u Dodatku VII Poglavlje A.

Članak 15.

Uzorkovanje i laboratorijske metode

1. Uzorkovanje i laboratorijsko pretraživanje na prisutnost TSE-e vrši se primjenom metoda i protokola utvrđenih u Dodatku VII Poglavlje C.

2. Tamo gdje bude potrebno osigurati jedinstvenu primjenu ovog članka, provedbena pravila, uključujući i metodu za potvrđivanje TSE kod ovaca i koza bit će usvojena sukladno odredbama ove odluke.

Utorak, 21. listopada 2003. S L U Ź B E N I G L A S N I K B i H Broj 31 - Stranica 677

Članak 16.

Kontrola

Zbog jedinstvene primjene ove odluke, Ured je dužan preko svojih inspekcijskih službi vršiti kontrolu provedbe mjera propisanih ovom odlukom. NVV na čijem teritoriju se vrše pregledi dužne su pružiti djelatnicima Ureda svu pomoć koja im je potrebna pri izvršavanju njihovih dužnosti. Ured je dužan izvijestiti NVV o rezultatima izvršenih pregleda.

POGLAVLJE V - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 17.

Izmjene i dopune Dodataka i prijelazne mjere

1. Mijenjanje ili dopunjavanje Dodataka koji su sastavni dio ove odluke, kao i naknadno donošenje odgovarajućih mjera o pitanjima koja bi mogla imati posljedice za javno zdravlje moguće je uz preporuke stručnog odbora za TSE.

2. Ured u suradnji sa NVV će formirati stručni odbor iz stavka 1. ovog članka u sastavu od domaćih i stranih eksperata iz relevantne oblasti.

Članak 18.

Sastavni dio ove odluke su Dodaci I, II, III, IV, V, VI i VII i isti se objavljuju zajedno sa ovom odlukom.

Članak 19.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH" i objavit će se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

VM broj 166/03
24. srpnja 2003. godine
Sarajevo